

Komandi partur

Komandi tveir partar verður fatið aftur í tíðina í sambandi við eitt 100 ára hald.

Manning á Grími Kamban við konum inni á Malta í 2005. Uttan vinstrumegin Finnur Johannesen saman við Asbjørn Magnussen og konu hansara Bjarma. Uttast hægurumegin Mundi og Sigvør.

Norðmenn koma at keypa inn

Tann størsti ferðslan í Hirtshals í dag er fergutrafikkurin. Her eru nógvar fergur sum sigla, eisini frá Noregi. Tað sigst, at alt er so dyrt í Noregi. Tí fara norðmenn í hópavis til Hirtshals at keypa inn, tí her er so nógv bíligari. Tað eru bussar, sum koyra bæði til Hjørring og Ålborg at keypa inn. Men tað merkist eisini í vøruúrvalinum í handlunum í Hirtshals, tá ið norðmenn hava verið!

Føroysku skipini í Hirtshals eru Ruth hjá Gullak Madsen, Beinir og Asbjørn. Beinir eiga Virgar og Friðálvur Tindskarð. Maðurin aftanfyrir Asbjørn er Asbjørn Magnussen, ættaður á Sandavági. Hann sigldi forrestin eisini við Gr. Kamban, tá ið hann hoyrði heima í Føroyum. Nú er Asbjørn farin at eldast, so tað eru synirnir, sum hava tikið yvir. Sonur hansara, Friði, er formaður fyri donsku nótaskipini.

Upprunin til Ruth er annars Skálafossur, sum eg var við eitt skifti. Skálafossur varð seldur til Fuglafjarðar. Men skipið kláraði seg ikki og mátti seljast. Tað var tá Gullak, sum keypti skipið, og hetta gjørdist tann fyrsta Ruth. Fleiri skip við sama navni eru komin aftaná.

Nú tað er rokan um kvotaskipan í Føroyum hava vit upplivað tað sama í Danmark, tá ið fiskimálaráðharrin var úr Esbjerg. Tá skuldi hann flyta kvotur úr Hirtshals til Esbjerg, sum var valdømið hjá honum. Hetta mundi gjørt enda á okkum.

Finnur møguliga met í uppsjóvarvinnuni

Finnur Johannesen, ættaður úr Skálavík, hevur eisini verið drúgvur í uppsjóvarvinnuni.

FF-blaðið hevði í 2002 eina samrøðu við Finn. Hann var bara trý ára gamal, tá ið hann misti pápan, Herleif. Hann gekk burtur í 1951 við "Alva", sum royndi við snurriváð undir Íslandi. Báturin hvarv við mann og mús.

Finnur giftist til Skopunar við Katrini Kjørbo.

Í 1965 fór Finnur við "Grími Kamban" fyrst á saltfiskaveiði og síðan við kraftblokki. Hetta var saman við Munda.

Hann fór við "Sólborg" hjá Eiler Jacobsen í 1968. "Sólborg" var fyrsta skipið við tangum. Í 1973 fór Finnur við "Krúnborg" og í 1978 fer hann við "Grimsby Lady", sum var eitt bretskt nótaskip við Agga í Garðastovu úr Vestmanna sum skipara. Manningin var átta føroyingar og fyra bretar.

Fór við donskum nótaskipum

Í 1980 fór Finnur við danska nótaskipinum "Marie Polaris", har danin Svend Jespersen var skipari. Hann var kanska ikki tann fyrsti danski kraftblokkaskiparin, men hann var tann fyrsti, sum fekk tað at bera til. Svend seldi skipið í 1990 til Gullak Madsen. Gullak seldi skipið nakað seinni til Chile og keypir "Havlot", sum gjørdist til

"Ruth", og her hevur Finnur verið við síðan.

Í Danmark vóru tá 11 nótaskip, og ein heilt stórir partur av manningini vóru føroyingar. Hesin flotin hevur havt heilt stóran týdning fyri danska fiskivinnu, so okkurt hava føroyingar lært danir.

Fluttu heim tá ið fiskimannaskatturin kom í gildi

Finnur hevur alla tíðina búð í Føroyum. Hann segði, at tað hevði stóran týdning, at skattaskipanin fyri fiskimenn varð samtykt fyrst í 1998 eftir stóra mótstöðu frá parti av arbeidsmarknaðinum.

Teir vóru tá 11 føroyingar við Ruth. Av teimum vóru tveir búsitandi í Føroyum, áðrenn skattaskipanin kom. Men tá hon var komin, fluttu sjei av teimum níggju bústaðin til Føroyar. Við hesi broytingini kom tað tá at loysa seg eins væl skattliga at búgva í Føroyum sum í Danmark. Tað vóru tá einir 80 føroyskir nótamenn við donskum skipum, og hetta var gongdin yvirhøvur. Hetta merkti aftur, at Føroyar fingi fleiri skattaborgarar grundað á hesa skipan. Hetta mátti sigast at vera ein skilagóður politikkur.

Ein partur av hesi søgu er eisini Oliver Sømark, ættaður úr Skálavík. Hann var eisini við Grími Kamban frá byrjan av og kom seinni í nógv ár at sigla út frá Hirtshals. Nú er hann tó givin.

Virgar er óførur

Tað hava verið nógv skip í Nólsoy. Annfinn Poulsen átti tvey skip við navninum Kapilssund, sum vóru ídnaðartrolarar. Anfinn átti eisini útróðrabátin Hólmasund. Jens Poulsen átti Royndina Friðu, og

Mundi kom at kenna nógvar nótamenn. Ein teirra var Nikkel Nielsen av Eiði, sum sigldi við Nordborg. Nikkel var óførur at bota. Hann var eisini góður hjá teimum meira óroyndu at heita á.

synirnir hjá Juul Jacobsen áttu tveir trolarar, sum itu Margretha. Tað hava verið fleiri smærri bátar eisini.

Og so eru tað nólsoyingar uttanlands, sum hava gjørt vart við seg.

Ein nólsoyingur í Esbjerg er Virgar Joensen. Hann hevði í nógv ár sítt eigna skip, ein trolara, sum kallaðist Stjernefoss. Tað serliga við Virgar er, at sum ungur misti hann aðra hondina av einum skaðatilburði, tá ið teir landaðu ídnaðarfisk. Onkursvegna kom hann fastur í lossingarbandið, og galið var. Hann fekk eitt hampiliga stórt endurgjald, og tað gjørdi hann fòran fyri at keypa skipið. So hann hevur verið ein pressari.

Virgar hevur danska konu, hon tosar reint føroyskt. Tey plaga eisini at koma til Nólsoyar á vitjan. Hann var ógvuliga raskur. Hann seldi sítt skip um somu tíð, sum eg seldi.

FF-blaðið hevði í 2002 eina samrøðu við Jóan Jakku Justinussen, ættaður úr Leirvík, men hann fór ungur til Danmarkar og Esbjerg, har hann býr enn.

Hann segði um Virgar, at "hann er ein fantastiskur maður". Tað er stuttligt at okkara landsmenn fáa slík ummæli.

Lív í Nólsoy

Eg havi ongantið havt nakran serligan áhuga at fleyga eftir fugli. Vit dyrgdu nógv sum smádreingir. Abbi, Jens, plagdi at rógva og vit dyrgdu. Vit drógu bátin yvir um oynna, og so dyrgdu vit fram við landi eystanfyrir. Nólsoyggin er so smøl, at hetta lat seg væl gera. Seiður er góður matur. Tað vóru ikki bara mannfólkini sum dyrgdu. Kvinnur og børn fóru gleðiliga at dyrgja. Fólk flest fingi ein

stuttleika at flóta á báti góðveðurskvøld, ta ið dagsins arbeiði annars var lokið.

Eg minnst eisini, at vit kastaðu nót. Tá kundi eisini nógv vera at fáa.

Egon Hansen skivur í síni Nólsoyarsøgu, at seiður varð brúktur sum bítishandil við aðrar bygdir í býti fyri vørrur sum turt kjøt, sleppingarlomb og veðragjólingar. Fyri eina vág av seiði, sum var 18 kg. ella 200 greipur, fekst eitt sandoyarlamb, prísurin var ein dái. T.d. fingi skálvíkingar nógvan seið úr Nólsoy í býti við kjøt og gæs.

Í Nólsoy vóru fleiri handlar, og teir tóku móti fiski, sum bleiv flaktur og saltaður. Hetta gav nakað av arbeiði í bygdini. Tá ið tað viðraði vóru bátarnir altíð á útróðri.

Seinni kom eisini flakavirki. Tað gav nógv arbeiði í bygdini, so leingi tað vardi.

Í dag er sambandið til Havnar ógvuliga gott við fleiri fartum um dagin. Tað var nógv øðrvísi fyrst ið eg minnst. Tá var tað gamla Ritan, sum sigldi, og eg haldi ikki, at tað var hvønn dag.

Familjan

Vit fingi trý børn. Elstur er er Jann Kjell, hann siglir við Mærsk. Dóttirin Winnie býr á Langeland. Sólfinn, tann yngsti, býr í Hirtshals. Hann siglir við Esvagt í Esbjerg. Hann var bestimaður hjá mær, so leingi vit høvdu Herdis J. Eg eigi sjei abbað børn og seks langabba-børn.

Tað var hugaligt at hitta Munda aftur, og ynskt verður honum og hansara alt tað besta.

Malta í Hirtshals